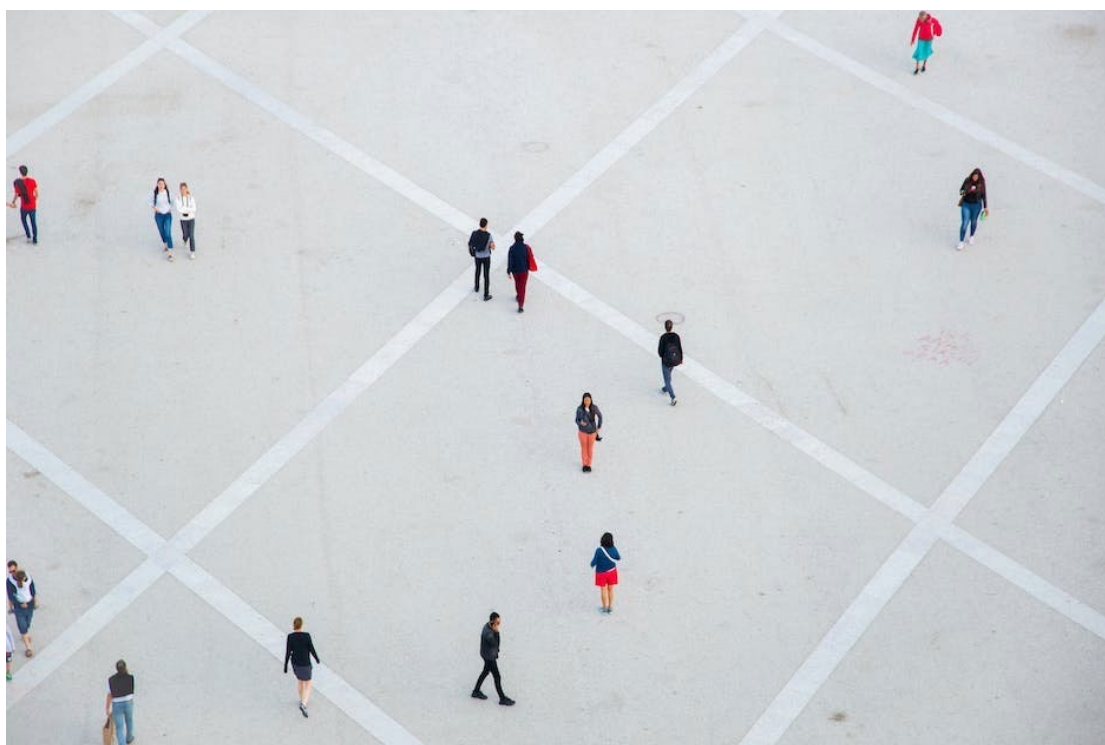

DOBRE PRAKTYKI W ZAKRESIE POLITYK PUBLICZNYCH WSPIERAJĄCYCH OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI NA RYNKU PRACY

Część 1

Marcin Kocór

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	3
Dostępne usługi doradcze w zakresie kariery.....	4
Career Paths Inclusive, Austria.....	4
Piarist Outlook Center (Kilátó Piarista Közpon), Węgry	6
myOAEDlive, Grecja.....	7
Rozwój umiejętności zarządzania karierą zawodową	8
VASTE, Malta	9
GTB (Gespecialiseerd Team Bemiddeling), Belgia.....	10
Wsparcie wysokiej jakości.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Agefiph, Francja	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Ukierunkowane szkolenia wzmacniające pozycję kluczowych podmiotów	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Ik ben Harrie, Holandia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Uniwersalny dostęp i systemy dualne	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Uniwersalna strategia włączenia, Szwecja.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

WPROWADZENIE

W Unii Europejskiej mieszka około 87 milionów osób z niepełnosprawnościami, które napotykać na wiele barier, w tym ograniczony dostęp do edukacji i szkolenia, wsparcia kariery oraz odpowiednich miejsc pracy. W 2021 r. różnica w zatrudnieniu między osobami z niepełnosprawnościami a osobami bez niepełnosprawności wynosiła 23 punkty procentowe, a udział osób z niepełnosprawnościami w szkolnictwie wyższym jest wciąż niski.

Unia Europejska wzmocniła swoje działania na rzecz inkluzji edukacyjnej i dostępu do rynku pracy dla osób z niepełnosprawnościami. W ramach Europejskiej Strategii na rzecz Praw Osób Niepełnosprawnych 2021-2030, określono priorytetowe obszary działań, które obejmują między innymi zwiększenie dostępu do miejsc pracy i projektowanie przestrzeni pracy uwzględniających potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

W ubiegłym roku Cedefop, wspólnie z partnerami CareersNet zebrał przykłady polityk i praktyk z całej UE, które wspierają prawa i możliwości osób z niepełnosprawnościami. Inicjatywy te obejmują między innymi wsparcie w zakresie oceny umiejętności, rozwoju kariery, adaptacji miejsc pracy, a także zatrudnienia wspieranego. Dążą one do umożliwienia osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwa w szkoleniach i na otwartym rynku pracy. Warto pokazać przykładowe dobre praktyki, które w całości lub ich elementy mogą zostać z powodzeniem wykorzystane w projektowanych działaniach.

DOŚTĘPNE USŁUGI DORADCZE W ZAKRESIE KARIERY

Usługi doradcze w zakresie kariery są oferowane zarówno bezpośrednio, jak i w różnych wirtualnych formatach, dostępnych dla wszystkich, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, ich trenerów, pracodawców oraz doradców zawodowych. Coraz częściej wykorzystywane są portale z jednym punktem dostępu, które często zawierają materiały samopomocowe, takie jak filmy w narodowym języku migowym lub z prostymi napisami. Niektóre portale oferują specjalnie dostosowane zasoby cyfrowe i narzędzia dla członków rodziny wspierających osoby z niepełnosprawnościami.

Warto podkreślić, że Komisja Europejska niedawno dokonała przeglądu swojej Dyrektywy w Sprawie Dostępności Sieci Web (Web Accessibility Directive), aby wzmocnić takie inkluzywne usługi wirtualne. Potencjalne ryzyka dyskryminacji, jakie mogą stanowić usługi doradcze do samodzielnego wykorzystania w zakresie kariery i inne narzędzia cyfrowe, zostały też uwzględnione w Europejskim Akcie o Sztucznej Inteligencji.

Niektóre narzędzia doradcze są opracowywane z udziałem lub przez osoby z niepełnosprawnościami, np. w ramach projektów społeczeństwa obywatelskiego finansowanych przez programy krajowe lub europejskie.

Career Paths Inclusive, Austria

Jest to inicjatywa skoncentrowana na orientacji zawodowej dla młodzieży niesłyszącej. Obejmuje ona rozwój różnych materiałów edukacyjnych:

1. Zestaw narzędzi dla młodzieży niesłyszącej:

- Test orientacji zawodowej z 44 pytaniami w języku migowym, który po zakończeniu wskazuje trzy najlepiej dopasowane obszary zawodowe.
- Filmy z orientacji zawodowej w języku migowym z napisami i tekstami towarzyszącymi w prostym języku, w których niesłyszące wzory do naśladowania opisują swoje zawody.
- Filmy instruktażowe w języku migowym z animacjami, napisami i tekstami towarzyszącymi w prostym języku, dotyczące różnych etapów procesu rekrutacji.

2. Materiały dydaktyczne dla trenerów i kierowników projektów:

- Materiały szkoleniowe dostosowane do potrzeb uczących się i trenujących niesłyszących, pozwalające na pogłębienie treści filmów instruktażowych w kontekście lekcji lub doradztwa.
- Ocena i wytyczne do produkcji filmów instruktażowych w języku migowym.

Pierwsza edycja projektu "Career Paths Inclusive" odbyła się w latach 2019-2021 z udziałem czterech organizacji partnerskich z Austrii, Niemiec, Czech i Słowacji, gdzie opracowano test orientacji zawodowej i 45 filmów z orientacji zawodowej w austriackim, niemieckim, czeskim i słowackim języku migowym.

Druga edycja projektu rozpoczęła się w marcu 2022 roku z udziałem pięciu organizacji partnerskich z Austrii, Włoch, Holandii i Słowacji. W ramach tej edycji materiały z pierwszego projektu zostaną przetłumaczone i rozwinięte, w tym o tłumaczenie testu orientacji zawodowej na włoski i holenderski język migowy oraz nagranie 40 nowych filmów z orientacji zawodowej w austriackim, słowackim, włoskim i holenderskim języku migowym. Ponadto zostaną stworzone całkowicie nowe treści, takie jak filmy instruktażowe, materiały szkoleniowe oraz przeprowadzona zostanie ocena całości i wytyczne na przyszłość.

<https://careerpathsinclusive.eu/at/uber-uns-at/>

Piarist Outlook Center (Kilátó Piarista Közpon), Węgry

Piarist Outlook Center w Węgierskim Vác to kompleksowe centrum wspierające rozwój zawodowy młodych ludzi, w szczególności tych wymagających specjalnej uwagi osobistej, w wieku od 10 do 33 lat. Oferuje ono:

1. Poradnictwo zawodowe i łączenie z rynkiem pracy

Głównym celem centrum jest budowanie relacji między poradnictwem zawodowym a rynkiem pracy, dostarczając aktualnych informacji o zawodach, szkoleniach, trendach na rynku pracy i budowaniu kariery.

2. Usługi personalizowane

Oferuje indywidualne poradnictwo zawodowe uzupełnione o warsztaty kreatywne, skupiające się na diagnozowaniu kariery i pracy, analizie umiejętności, zainteresowań i osobowości.

3. Działania profesjonalne i metodyczne

Centrum współpracuje z organizacjami krajowymi i międzynarodowymi o podobnych celach, zbiera i systematyzuje dobre praktyki i metodyki, rozwija nowe technologie na podstawie zapotrzebowania grupy docelowej i prowadzi profesjonalną sieć do zarządzania wiedzą.

4. Badania i analiza informacji

Centrum prowadzi badania związane z jego działalnością zawodową, zbiera, analizuje i ocenia informacje, promując praktyczne zastosowanie wyników badań.

5. Inklusywne podejście

Szczególne uwaga poświęcona jest młodym osobom z niepełnosprawnościami i tym, którzy nie uczestniczą w edukacji, zatrudnieniu lub szkoleniu (NEET). Prowadzony coaching często obejmuje rodziców, rodziny i zainteresowanych nauczycieli.

<https://www.kilato.piarista.hu/english/>

myOAEDlive, Grecja

Projekt myOAEDlive w Grecji, uruchomiony przez Grecki Urząd Pracy (OAED), to innowacyjna platforma cyfrowa zapewniająca usługi doradcze w zakresie zatrudnienia zarówno dla bezrobotnych, jak i dla przedsiębiorstw. Dzięki tej platformie użytkownicy mogą korzystać z usług doradczych bez konieczności fizycznej obecności, co jest szczególnie korzystne dla osób poszukujących pracy oraz dla firm. Dostęp do usług myOAEDlive jest możliwy zarówno za pośrednictwem urządzeń mobilnych, jak i komputerów.

Platforma została opracowana w oparciu o model cyfrowych spotkań, podobnie jak istniejące już systemy myKEPlive dla Centrów Usług Obywatelskich i myAAEDlive dla Greckiej Agencji Podatkowej. Decyzję o jej wdrożeniu podjęli odpowiedni ministrowie ds. Cyfrowej Administracji oraz Pracy i Spraw Społecznych.

myOAEDlive ma za zadanie obsługiwać dwie główne kategorie transakcji z klientami:

1. Świadczenie usług doradczych dla zarejestrowanych bezrobotnych.
2. Świadczenie usług doradczych dla przedsiębiorstw.

Aby skorzystać z usługi, użytkownicy muszą zalogować się za pomocą swoich danych z systemu Taxisnet. Rezerwacja spotkań online wymaga podania imienia i nazwiska, adresu e-mail, numeru telefonu komórkowego oraz adresu zamieszkania. Dla osób nieposiadających dostępu do Taxisnet istnieje możliwość umówienia spotkania przez inną osobę. Użytkownicy mogą wybierać datę i godzinę spotkania w ciągu kolejnych 90 dni roboczych.

<https://www.gov.gr/en/ipiresies/polites-kai-kathemerinoteta/ex-apostaseos-exuperetese-politon/exuperetese-me-telediaskepe-apo-ton-organismo-apaskholeses-ergatikou-dunamikou-oaed>

ROZWÓJ UMIEJĘTNOŚCI ZARZĄDZANIA KARIERĄ ZAWODOWĄ

Kluczowym aspektem usług doradztwa zawodowego jest umożliwienie ludziom zarządzania ich rozwojem i kierowania karierą zawodową a więc podejmowania istotnych decyzji dotyczących ich przyszłości zawodowej. Aby zapewnić takie długoterminowe perspektywy również osobom z niepełnosprawnościami, strategia UE przewiduje szkolenia i usługi dostosowane indywidualnie, przygotowujące osoby z niepełnosprawnościami do zatrudnienia i/lub towarzyszące im w pracy.

Jednym z takich ogólnych przykładów wsparcia dla zarządzania karierą osobistą są kluby pracy. Są to inicjatywy, które mają na celu pomóc osobom bezrobotnym lub poszukującym pracy w znalezieniu zatrudnienia. Kluby pracy oferują różne formy wsparcia, takie jak doradztwo zawodowe, szkolenia, warsztaty, pomoc w pisaniu CV i listów motywacyjnych, symulacje rozmów kwalifikacyjnych, nauka języków obcych czy obsługi komputera. Kluby pracy są tworzone zazwyczaj przy urzędach pracy, ale mogą też być prowadzone przez organizacje pozarządowe, kościoły, związki zawodowe czy firmy doradcze. Tego typu inicjatywy są popularne szczególnie w Niemczech i Grecji.

W Niemczech kluby pracy działają na podstawie układów zbiorowych pracy, które regulują warunki zatrudnienia i płacy dla pracowników tymczasowych. Kluby pracy współpracują z niemieckimi agencjami zatrudnienia, które pomagają w pośrednictwie pracy i doradztwie zawodowym. Kluby pracy w Niemczech oferują także możliwość zdobycia kwalifikacji zawodowych lub uzupełnienia wykształcenia.

Z kolei w Grecji kluby pracy są częścią programu „Nowe Szanse Zatrudnienia”, który jest finansowany przez Unię Europejską i rząd grecki (<https://metadrasi.org/en/job-club/>). Kluby pracy w Grecji skupiają się na aktywizacji osób bezrobotnych, zwłaszcza młodych, kobiet i osób niepełnosprawnych. Kluby pracy w Grecji organizują szkolenia, warsztaty, seminaria, spotkania z pracodawcami, targi pracy i inne działania, które mają na celu zwiększenie szans na znalezienie pracy

VASTE, Malta

Głównym celem projektu jest przybliżenie osób zagrożonych wykluczeniem do rynku pracy poprzez szkolenia i możliwości zdobycia doświadczenia zawodowego, które mogą prowadzić do zatrudnienia na otwartym rynku lub samozatrudnienia. Projekt jest zbudowany wokół potrzeb grupy docelowej, w tym osób niepełnosprawnych, byłych więźniów, byłych uzależnionych i innych osób z problemami społecznymi. Główną działalnością projektu jest rozwój Centrum Wielodyscyplinarnej Oceny Zawodowej, które oferuje szczegółowe usługi oceny dla osób zainteresowanych. Taka ocena pomaga usłudze doradztwa zawodowego Jobsplus/Fundacji Lino Spiteri realizującym projekt w dostosowaniu indywidualnego planu szkoleniowego i ekspozycji zawodowej. Klientom oferowane są również różne opcje szkoleniowe, takie jak szkolenia przedzatrudnieniowe, podstawowe szkolenia z zakresu ICT, szkolenia zatrudnienia chronionego czy zatrudnienie wspierane (coaching w miejscu pracy).

Szkolenia przedzatrudnieniowe są oferowane dla czterech różnych grup: osób z trudnościami intelektualnymi, osób z trudnościami fizycznymi/sensorycznymi, osób z problemami zdrowia psychicznego i innych osób zagrożonych wykluczeniem. Kursy trwają od 50 do 100 godzin w zależności od rodzaju szkolenia. Podstawowe szkolenia z zakresu ICT mają na celu zapewnienie klientom praktycznej wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych do korzystania z urządzeń cyfrowych, korzystania

z Internetu, wysyłania i odbierania poczty elektronicznej oraz używania programu Microsoft Word do przygotowania CV i listu motywacyjnego.

W ramach tego programu szkoleniowego klient uczy się również identyfikować i stosować właściwe praktyki i nawyki do bezpiecznej pracy z urządzeniami komputerowymi.

Szkolenia zatrudnienia chronionego dają możliwość klientom z trudnościami intelektualnymi lub innymi poważnymi niepełnosprawnościami zdobycia praktycznych umiejętności w różnych obszarach, takich jak praca biurowa, montaż produktów, pakowanie itp. Czas trwania tego szkolenia wynosi 52 tygodnie, podczas których klienci pracują w grupach pod opieką trenerów zawodowych. Umiejętności takie jak etyka pracy, samodzielność, komunikacja i umiejętności społeczne są włączone w ten program. Głównym celem tej inicjatywy jest zapewnienie maksymalnej możliwości osobom z poważnymi lub wielorakimi niepełnosprawnościami, między innymi stymulując przejście ze zatrudnienia chronionego do zatrudnienia wspieranego. Headstart to sześciomiesięczny program oferowany przez Fundację Lino Spiteri, który ma na celu zwiększenie perspektyw pracy na rynku pracy. Celem programu jest pomoc osobom w zwiększeniu swoich kompetencji związanych z zatrudnieniem. Program symuluje środowisko pracy i jest zorganizowany w taki sposób, że pomaga osobom poprawić relacje i umiejętności społeczne, zrozumieć umiejętności i procedury związane z pracą i kształtować etykę pracy.

<https://jobsplus.gov.mt/schemes-jobseekers/vaste>

GTB (Gespecialiseerd Team Bemiddeling), Belgia

Projekt GTB jest specjalizowanym dostawcą usług doradztwa dla osób z niepełnosprawnością lub problemami zdrowotnymi, mającym na celu integrację zawodową tych osób na rynku pracy. Misją GTB jest umożliwienie osobom ze szczególnymi potrzebami znalezienia

odpowiedniej pracy oraz wsparcie w jej utrzymaniu. Organizacja ta koncentruje się na odkrywaniu umiejętności i talentów osób niepełnosprawnych oraz na ich dalszym rozwijaniu współpracując w tym celu z coachami zawodowymi, trenerami, pracodawcami, a także organizacjami zrzeszającymi osoby z niepełnosprawnościami.

GTB kieruje swoje działania do osób z niepełnosprawnościami lub problemami zdrowotnymi, które chciałyby pracować. Choć organizacja nie świadczy bezpośrednio usług socjalnych i rehabilitacyjnych, to w razie potrzeby organizuje również współpracę z jednostkami opieki zdrowia czy opieki społecznej, koncentrując się jednak na zdobyciu zatrudnienia dla osób chcących pracować.

GTB prowadzi również rozeznanie w zakresie współpracy z pracodawcami w celu tworzenia, kształtowania i projektowania miejsc pracy, identyfikowania potrzeb osób w zakresie rekompensaty czy straconych świadczeń.

<https://www.epr.eu/member/gtb>